

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ
Кафедра економіки підприємства

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Державна політика соціального забезпечення»

рівень вищої освіти	другий (магістерський)
спеціальність	232 Соціальне забезпечення
назва освітньої програми	Економіка та організація соціального забезпечення
статус	вибіркова

Краматорськ
ДДМА
2019

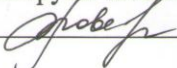
Робоча програма навчальної дисципліни «Державна політика соціального забезпечення» для підготовки фахівців за другим (магістерським) рівнем вищої освіти, спеціальності 232 Соціальне забезпечення, освітня програма «Економіка та організація соціального забезпечення».

Розробники:

 _____ О.О.Шевченко, д-р екон. наук, доцент

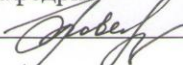
Погоджено з групою забезпечення освітньої програми (лише для обов'язкових дисциплін):

Керівник групи забезпечення:

 _____ В.В. Ровенська, к.е.н., доцент

Розглянуто і затверджено на засіданні кафедри економіки підприємства, протокол № 13 від 27 серпня 2019 р.

Завідувач кафедри:

 _____ Н.Ю. Рекова, д-р екон. наук, професор

Розглянуто і затверджено на засіданні Вченої ради факультету економіки та менеджменту
протокол № 1-08/19 від 28 серпня 2019 р.

Голова Вченої ради факультету:

 _____ Є.В. Мироненко, д-р техн. наук, професор

І ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Актуальність вивчення дисципліни у зв'язку із завданнями професійної діяльності та навчання.

Питання соціального забезпечення в економіці й управлінні дуже популярні, оскільки дають можливість науково обґрунтувати управлінські рішення в багатьох практичних випадках, наприклад, здатність вивчати економічні та соціальні явища, прогнозувати вплив структурних зрушень; здатність до управління інформацією та обґрунтування управлінських рішень; здатність визначати та обґрунтовувати перспективи соціально-економічного розвитку та діагностування окремих бізнес-процесів. Для аналізу й синтезу систем управління в економіці використовуються різноманітні методи та моделі. Важливими є умова та особливості їх застосування залежно від мети дослідження, прийнятої системи гіпотез тощо.

Дисципліна «Державна політика соціального забезпечення» присвячена питанням визначення історичного розвитку теорії моделювання соціальних процесів, змісту, особливостей застосування регулятивних вимог в сфері економічної діяльності та взаємодії суб'єктів господарювання з державою.

Мета дисципліни – орієнтована на процес реалізації науково-дослідної, інноваційної, управлінської та прикладної діяльності, формування здатності розв'язувати складні завдання у сфері підготовки спеціалістів з економіки та організації соціального забезпечення, шляхом здобуття знань, умінь та розуміння явищ, які належать до області соціального забезпечення із застосуванням положень і методів гуманітарних та економічних наук, менеджменту, права, теорії та механізмів соціальної політики за умов невизначеності і необхідності врахування всього комплексу професійних та етичних вимог до фахівців відповідного рівня

Завдання дисципліни:

- опанування термінологічного апарату регулювання економіко-соціальних процесів з позицій економічного змісту та нормативно-правового визначення;
- набуття навичок співвіднесення змісту теоретико-методологічних аспектів моделювання та прогнозування економічних процесів з регулятивними вимогами до розробки на цій основі плану і процедур господарської та адміністративної діяльності;
- формування навичок професійної комунікації й аргументованого дискутування з питань державного регулювання національної економіки, пояснення змісту відповідної проблематики в колі фахівців та нефахівців;
- формування навичок самостійного аналізу фактологічного матеріалу, критичного осмислення точок зору на особливості застосування теоретичних моделей економічних та соціальних процесів;

- забезпечення вміння узагальнювати та деталізувати окремі факти, явища, механізми, тенденції у державному регулюванні економіки, та робити прогнози щодо їх розвитку.

1.2. Передумови для вивчення дисципліни: складання фахового вступного випробування або вивчення дисциплін «Основи економічної теорії», «Сучасні економічні теорії».

1.3. Мова викладання: українська

1.4. Обсяг навчальної дисципліни та його розподіл за видами навчальних занять:

Загальний обсяг становить 180 годин / 6,0 кредитів, в т.ч.:

- заочна форма навчання: лекції – 6 години, практичні (семінарські) – 4 години, самостійна робота студентів – 170 годин.

II ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен продемонструвати достатній рівень сформованості наступних програмних результатів навчання.

Студенти, вивчаючи навчальну дисципліну «Державна політика соціального забезпечення» набувають вмінь і навиків використовувати систему знань про теоретичні моделі економічних та соціальних змін в суспільстві для систематизації даних, планування та прогнозування економічних результатів функціонування господарських систем країн, їх порівняння, порівняльний аналіз та перспективи застосування тощо.

В узагальненому вигляді їх можна навести наступним чином:

у когнітивній сфері:

студент здатний продемонструвати знання і розуміння сутності, особливостей та завдань теоретичного моделювання;

студент здатний продемонструвати знання і розуміння змісту, класифікувати види та ідентифікувати особливості моделей в аналізі економіко-соціальних процесів, що відбуваються в господарських системах країн;

в афективній сфері:

студент здатний критично осмислювати лекційний та позалекційний навчальний матеріал; аргументувати на основі теоретичного матеріалу і нормативно-правових документів власну позицію щодо особливостей моделювання економічних процесів; оцінювати особливості організації прогнозування в цілях управління господарськими процесами і визначення економічних результатів;

студент здатний співпрацювати із іншими студентами та викладачем в процесі обговорення проблемних моментів на лекційних та практичних заняттях, при виконанні і захисті індивідуальних завдань; ініціювати і брати участь у дискусії з питань навчальної дисципліни, розділяти цінності колективної та наукової етики;

у психомоторній сфері:

студент здатний самостійно аналізувати і оцінювати теоретичні підходи та нормативні вимоги щодо регулювання економічної діяльності, відслідковувати та прогнозувати тенденції зміни у механізмах такого регулювання;

студент здатний слідувати методичним підходам до розрахунку результатів економічного моделювання при здійсненні прогнозних розрахунків, а також планування господарської діяльності;

контролювати результати власних зусиль в навчальному процесі та коригувати (за допомогою викладача) ці зусилля для ліквідації пробілів у засвоєнні навчального матеріалу або формуванні навичок;

самостійно здійснювати пошук, систематизацію, викладення літературного матеріалу та нормативно-правових джерел, розробляти варіанти рішень щодо моделювання економічних та соціальних процесів з урахуванням регулятивних вимог та звітувати про виконання індивідуальних розрахункових завдань.

Формулювання спеціальних результатів із їх розподілом за темами представлені нижче:

Тема	Зміст програмного результату навчання
1	<p><i>У когнітивній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний розуміти підходи до визначення поняття моделювання економічних процесів еволюції господарської системи; • студент здатний продемонструвати знання щодо основних етапів, концепцій та задач моделювання; <p><i>в афективній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний брати участь у колективному обговоренні історії формування та розвитку теоретичних моделей, може навести дискусійний діалог щодо впровадження них в інформаційні системи аналізу економічних та соціальних процесів; <p><i>у психомоторній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний відокремлювати види моделей із загальної системи моделювання економічних процесів.
2	<p><i>У когнітивній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний продемонструвати знання стосовно визначення предмета та об'єкта теоретичного моделювання; • студент здатний розуміти методи і елементи моделей споживчого ринку; • студент здатний розуміти властивості систем; <p><i>в афективній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний пояснити та охарактеризувати системи моделювання процесів: ознаки класифікації систем; систематичний і проблемний аналіз; моністичну (інтегровану) і автономну системи; оперативність і повноту включення елементів системи; <p><i>у психомоторній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний розмежовувати господарську систему на складові частини (підсистеми).
3	<p><i>У когнітивній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний розуміти принципи побудови макроекономічних

Тема	Зміст програмного результату навчання
	<p>рівноважних та балансових моделей;</p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний продемонструвати розуміння процесу формування розрахункової моделі відповідно до рівнів управління системою; • студент здатний продемонструвати знання стосовно системи прогнозування показників; <p><i>в афективній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний пояснити фахівцям та нефахівцям що входить у функції аналітиків в управлінському процесі; • студент здатний пояснити нефахівцю основні напрями оцінки та контролю інформації, яка використовується в економічному моделюванні; <p><i>у психомоторній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний оцінювати та контролювати інформацію, яка використовується в теорії систем; • студент здатний здійснювати аналіз ситуації з використанням балансових моделей.
4	<p><i>У когнітивній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний розуміти склад і класифікацію динамічних моделей; • студент здатний продемонструвати знання у галузі здійснення виробничої діяльності на підприємстві; <p><i>в афективній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний пояснити нефахівцю яким чином здійснюється управління виробничими процесами на підприємстві; • студент здатний продемонструвати навички комунікації при визначенні факторів, які впливають на побудову моделі; <p><i>у психомоторній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний здійснювати загальну класифікацію витрат на виробництво; • студент здатний знаходити шляхи та резерви підвищення виробничої потужності на підприємстві.
5	<p><i>У когнітивній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний продемонструвати розуміння сутності здійснення обліку витрат; • студент здатний продемонструвати знання щодо процесу оптимізації; <p><i>в афективній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний продемонструвати навички комунікації при обговоренні основних методів оцінки прогнозування; <p><i>у психомоторній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний проводити лінійний регресійний аналіз.
6	<p><i>У когнітивній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний продемонструвати розуміння складу безповоротних витрат, тобто витрат минулого періоду; • студент здатний пояснити поняття вменених (неявних) витрат, інкрементних (приростних) та маргинальних витрат і прибутків; <p><i>в афективній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний продемонструвати навички комунікації при обговоренні прийняття управлінських рішень про оптимізацію структури продаж, рішень про прийняття чи відхилення спецзамовлення, рішень в умовах факторів, що обмежують, рішення «виробляти чи купувати»; • студент здатний брати участь в обговоренні методів планування прибутку; <p><i>у психомоторній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний робити належні висновки аналізуючи динаміку витрат;

Тема	Зміст програмного результату навчання
	<ul style="list-style-type: none"> • студент здатний застосовувати на практиці метод диференціювання постійної та змінної компоненти в загальній сумі напівпостійних витрат; • студент здатний проводити аналіз «витрати-об'єм-прибуток» та маржинальний аналіз стосовно більш доцільного прийняття управлінських рішень.
7	<p><i>У когнітивній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний продемонструвати розуміння регульованих та нерегульованих витрат і прибутків; • студент здатний пояснити різницю між поняттями нормативних, значимих витрат та витрат минулого періоду; <p><i>в афективній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний продемонструвати навички комунікації при обговоренні концепції альтернативних витрат, вміння дискутувати стосовно фінансових наслідків її використання; • студент здатний брати участь в обговоренні умов фінансового виживання; <p><i>у психомоторній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний застосовувати на практиці класифікацію витрат задля здійснення процесу контролю; • студент здатний розраховувати кошторис.
8	<p><i>У когнітивній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний продемонструвати розуміння основ планування та бюджетування; • студент здатний навести поняття бюджету, бюджетного періоду; • студент здатний продемонструвати знання стосовно видів планів та бюджетів; <p><i>в афективній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний продемонструвати навички комунікації при обговоренні підходів, складання, узгодження та затвердження бюджетів; • студент здатний обговорювати сфери застосування та недоліки бюджетів; <p><i>у психомоторній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний складати оперативні, адміністративні і стратегічні плани; • студент здатний розраховувати зведений, операційний та фінансовий бюджети; • студент здатний застосовувати метод обліку відхилень від бюджету за рахунок продаж в умовах різних систем калькулювання; • студент здатний здійснювати контроль виконання бюджетів і аналіз відхилень.

II ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Розподіл обсягу дисципліни за видами навчальних занять та темами

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (заочна форма)				
		Усього	в т.ч.			
			Л	П (С)	Лаб	СРС
Змістовий модуль 1 Назва змістового модуля						
1.	Соціальна політика як функція державного управління	26	2			24
2.	Моделі соціальної політики в різних економічних системах	34	2			32
3.	Нормативно-правове забезпечення соціальної політики в Україні	20		1		19
4.	Планування і фінансування розвитку соціальної сфери	18		1		17
Змістовий модуль 2 Назва змістового модуля						
5.	Система соціального захисту людини	30	2			28
6.	Соціальний захист економічно активного населення	18		1		17
7.	Урегулювання та вирішення соціально-трудова конфліктів	16		1		15
8.	Форми захисту соціально вразливих категорій населення	18				18
Усього годин		180	6	4		170

Л – лекції, П (С) – практичні (семінарські) заняття, Лаб – лабораторні заняття, СРС – самостійна робота студентів.

Тематика практичних занять

№ з/п	Тема заняття
1.	Нормативно-правове забезпечення соціальної політики в Україні
2.	Планування і фінансування розвитку соціальної сфери
3.	Соціальний захист економічно активного населення
4.	Урегулювання та вирішення соціально-трудова конфліктів

IV КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Перелік обов'язкових контрольних точок для оцінювання знань студентів заочної форми навчання

№	Назва і короткий зміст контрольного заходу	Max балів	Характеристика критеріїв досягнення результатів навчання для отримання максимальної кількості балів
1	Тестова контрольна робота, яка виконується студентом індивідуально в системі Moodle	40	Студент виконав тестові завдання, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни
2	Письмовий екзамен (залік)	60	Студент виконав аналітично-розрахункові завдання та навів аргументовані відповіді на ситуаційні завдання, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни
Всього		100	-

Критерії оцінювання сформованості програмних результатів навчання під час підсумкового контролю

Синтезований опис компетентностей	Типові недоліки, які зменшують рівень досягнення програмного результату навчання
Когнітивні: <ul style="list-style-type: none"> студент здатний продемонструвати знання і розуміння сутності, особливостей та завдань теорії моделювання; студент здатний продемонструвати знання принципів побудови економічних моделей 	75-89% - студент припускається суттєвих помилок у описі історичного розвитку теоретичних моделей, недостатньо повно визначає структурні елементи та системи, припускається арифметичних або несуттєвих фактичних помилок при вирішенні задач, не володіє знаннями щодо особливостей застосування системного аналізу
	60-74% - студент некоректно формулює основи управлінського моделювання та робить суттєві помилки щодо класифікації моделей, припускається помилок при визначенні прогнозних показників, припускається помилок при прийнятті управлінських рішень
	менше 60% - студент не може обґрунтувати свою позицію посиленням на конкретне джерело інформації, не володіє методикою розрахунків задач з теорії моделювання, не може самостійно підібрати необхідні регулятивні та довідкові матеріали, невірно визначає показники, не має уяви про планування прогнозування
Афективні: <ul style="list-style-type: none"> студент здатний критично осмислювати матеріал; аргументувати власну позицію оцінити аргументованість вимог та дискутувати у професійному середовищі; студент здатний співпрацювати із іншими студентами та викладачем; ініціювати і брати участь у дискусії, розділяти цінності колективної та наукової етики 	75-89% - студент припускається певних логічних помилок в аргументації власної позиції в дискусіях на заняттях та під час захисту індивідуальних завдань, відчуває певні складності у поясненні фахівцю окремих аспектів професійної проблематики
	60-74% - студент припускається істотних логічних помилок в аргументації власної позиції, слабо виявляє ініціативу до участі у дискусіях та індивідуальних консультаціях за наявності складності у виконанні індивідуальних завдань; відчуває істотні складності при поясненні фахівцю або нефахівцю окремих аспектів професійної проблематики
	менше 60% - студент не здатний продемонструвати володіння логікою та аргументацією у виступах, не виявляє ініціативи до участі у дискусії, до консультування з проблемних питань виконання індивідуальних завдань, не здатний пояснити нефахівцю суть відповідних проблем професійної діяльності; виявляє зневагу до етики навчального процесу або державноуправлінської діяльності
Психомоторні: <ul style="list-style-type: none"> студент здатний самостійно працювати, розробляти варіанти 	75-89% - студент припускається певних помилок у стандартних методичних підходах та відчуває ускладнення при їх модифікації за зміни вихідних умов навчальної або прикладної ситуації
	60-74% - студент відчуває ускладнення при модифікації стандартних

Синтезований опис компетентностей	Типові недоліки, які зменшують рівень досягнення програмного результату навчання
<p>рішень звітувати про них.</p> <ul style="list-style-type: none"> студент здатний слідувати методичним підходам до розрахунків студент здатний контролювати результати власних зусиль та коригувати ці зусилля 	<p>методичних підходів за зміни вихідних умов навчальної або прикладної ситуації</p> <p>менше 60% - студент нездатний самостійно здійснювати пошук та опрацювання необхідного матеріалу з питань моделювання економічних та соціальних процесів, не виконує індивідуальні завдання, проявляє ознаки академічної недобросовісності при підготовці індивідуальних завдань та виконанні контрольних робіт, не сформовані навички самооцінки результатів навчання і відсутні навички міжособистісної комунікації з прийняття допомоги з виправлення ситуації</p>

V ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

№	Назва і короткий зміст контрольного заходу	Характеристика змісту засобів оцінювання
1.	Контроль поточної роботи на практичних заняттях	<ul style="list-style-type: none"> фронтальне опитування за тематикою дисципліни; оцінювання аргументованості звіту про розбір ситуаційних завдань; оцінювання активності участі у дискусіях
2.	Індивідуальні завдання	<ul style="list-style-type: none"> письмовий звіт про виконання індивідуального завдання; оцінювання самостійності та якості виконання завдання в ході звіту-захисту та співбесіди
3.	Модульні контрольні роботи	<ul style="list-style-type: none"> стандартизовані тести; аналітично-розрахункові завдання; ситуаційні завдання
Підсумковий контроль		<ul style="list-style-type: none"> стандартизовані тести; аналітично-розрахункові завдання; ситуаційні завдання

VI РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Авер'янов В. Б. Державне управління: європейські стандарти, досвід та адміністративне право [Текст] / [В. Авер'янов, В. Дерезь, А. Школик А. та ін.] ; за заг. ред. Авер'янова В. Б. — К. : Юстініан, 2007. — 288 с.

2. Акмалова А. А. Основы социальной работы [Текст] : учеб. для вуз. / А. А. Акмалова, В. П. Алферов, П. Д. Павленок ; [под ред. Павленок П. Д.]. — изд. 3-е, испр., доп. — М. : Инфра, 2003. — 395 с.

3. Акімов О. О. Європейський вимір у державному управлінні та його вплив на персонал державної служби / О. О. Акімов // Державне управління: удосконалення та розвиток [Електронний ресурс] : електрон. наук. фах. вид. Ради по вивченню продуктивних сил України НАН України. — К. : РВПСУ НАНУ, 2009. — Режим доступу : [http:// www.dy.nayka.com.ua/index.php?option=1&iid=13](http://www.dy.nayka.com.ua/index.php?option=1&iid=13).

4. Баранова Н. П. Соціальні стандарти та соціальні гарантії в системі соціальної політики України [Електронний ресурс] / Баранова Н. П., Новікова Т. В. ; ЦПСД. — Режим доступу : [http:// cpsr.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=42:2010-06-13-21-23-&catid=20:2010-06-13-21-06-26&Itemid=27](http://cpsr.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=42:2010-06-13-21-23-&catid=20:2010-06-13-21-06-26&Itemid=27).

Допоміжна література

5. Головатий М. Ф. Соціальна політика і соціальна робота [Текст] : термінол.-понят. словн. / М. Ф. Головатий, М. Б. Панасюк. — К. : МАУП, 2005. — 560 с.
6. Горбулін В. П. Засади національної безпеки України [Текст] : підручник / В. П. Горбулін, А. Б. Качинський. — К. : Інтертехнологія, 2009. — 272 с.
7. Гошовська В. А. Соціальна реальність у контексті розбудови демократичного суспільства [Текст] : навч. посіб. / В. А. Гошовська. — К. : НАДУ, 2008. — 292 с.
8. Державна соціальна політика як передумова економічного розвитку України [Текст] : монографія / Г. С. Лопушняк. — Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2011. — 372 с.

Web-ресурси

1. Законодавство України. Веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>.
2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://www.minfin.gov.ua/>
3. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Дніпропетровської обласної універсальної наукової бібліотеки. URL: <https://www.libr.dp.ua/>